

ABSTRAKT

Studium každodenního života získává v dnešní diferencované společnosti nový rozměr. Za posledních několik desítek let došlo k významným proměnám časových a prostorových vztahů, které dnes nabývají mnoha různých podob, z nichž některé jsou relativně novými fenomény (např. virtuální vztahy). Společnost se diferencuje také sociálně a kulturně. Na jednom místě se dnes střetávají každodenní životy lidí s různými postoji a hodnotami, zvyky a způsoby chování, lidí odlišných životních stylů. Tyto skutečnosti ukazují na důležitost výzkumu každodenního života, který je rutinní a samozřejmý pro člověka nebo skupinu lidí v daném prostoru a čase, ale jinak je proměnlivým a diferencovaným jevem. Zároveň vyvstávají v kontextu soudobých proměn společnosti nové otázky, které vybízejí k revizi definic každodenního života a k hledání nových metod výzkumu.

Tato dizertační práce se snaží nalézt pozici geografie ve výzkumu každodenního života a přispět tak k formování geografické subdisciplíny, která zatím není plně rozvinuta. Reaguje na přístupy ovlivněné geografii času, které mají tendenci redukovat každodenní život lidí na cestu časoprostorem a vytvářet modely lidského chování a snaží se je „oživit“ pomocí konceptů, které reflektují subjektivní vnímání a prožívání jednotlivců a atmosféru míst. Každodenní život lidí zasazuje do kontextu současného rozvoje dopravy, informačních a komunikačních technologií a diferencované společnosti. V práci je kladen důraz na empirické zkoumání a důležitost mikroúrovně sledování.

Dizertační práce je tvořena dvěma částmi. První část práce představuje teoreticko-metodologický vstup do problematiky každodenního života a jeho prostorových aspektů. Seznamuje s teoretickými směry v geografii, které odlišnými způsoby nahlíží na vztah člověka a prostoru a dohromady poskytují rámec pro studium každodenního života a jeho podmíněností v subjektivní i objektivní rovině. Dizertační práce dále vymezuje pozici geografie ve výzkumu každodenního života a představuje jeho prostorové aspekty. První část je zakončena diskuzí metodických přístupů v dané problematice. Druhou část práce tvoří soubor čtyř publikací, které se věnují různým aspektům každodenního života a lokalit. První z nich je teoreticko-metodologickým příspěvkem ke konceptu rytmu místa. Zbylé tři publikace jsou empirickými studii centra města, suburbií a periferních lokalit.

Klíčová slova: každodenní život – rytmus – prostorové aspekty – geografie času – fenomenologie – percepce – reprezentace